

Vammaisfoorumi ry
Handikappforum rf
Finnish Disability Forum

Lausunto

2.12.2020

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Kirjaamo
kirjaamo@minedu.fi
oppivelvollisuus@minedu.fi

VN/1985/2020-OKM-296 Lausuntopyyntö ehdotuksesta eräiden valtioneuvoston asetusten muuttamisesta liittyen oppivelvollisuuden laajentamiseen ja tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen

Taustaa

Vammaisfoorumi ry kiittää mahdollisuudesta esittää näkemyksensä oppivelvollisuuden laajentamiseen ja tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen liittyvien asetusten muuttamisesta.

Vammaisfoorumi on 29 valtakunnallisen vammaisjärjestön yhteistyöjärjestö, joka jäsenjärjestöjensä kautta edustaa noin 228 000 vammaista ja pitkäaikaissairasta ihmistä. Järjestön kotimainen vaikuttamistoiminta keskittyy vammaisten yhdenvertaisen osallistumisen turvaamiseen.

Vammaisfoorumi muistuttaa, että oppivelvollisuuslakia esitettäessä on otettava vakavasti YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus ja erityisesti sen koulutusta käsittelevä 24 artikla. Kyseinen artikla velvoittaa sopimusvaltioita varmistamaan vammaisten henkilöiden yhdenvertaisen oikeuden koulutukseen yleisessä koulutusjärjestelmässä. Vammaisella oppilaalla on myös oikeus saada opiskeluunsa riittävä ja yksilöllinen tuki. Suomi on ratifioinut YK:n vammaisyleissopimuksen ja se on voimassa lain tasoisena.

Lisäksi on välttämätöntä ottaa huomioon perustuslain (731/1999) yhdenvertaisuutta käsittelevän 6 §:n sekä yhdenvertaisuuslain (1325/2014) säännökset. Yhdenvertaisuuslaissa säädetään muun muassa kohtuullisista mukautuksista.

Vammaisfoorumi haluaa myös kiinnittää huomiota vuoden 2020 Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisemaan selvitykseen: Vammaisten henkilöiden työllistymisen rakenteelliset esteet (Työelämä 2020:36). Selvityksessä on nostettu esiin myös koulutuksen rooli työllistymisen esteenä. Erityisesti selvityksessä on mainittu opinto-ohjaus ja palveluiden rooli nivelvaiheissa. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162325>

Ehdotus eräiden valtioneuvoston asetusten muuttamisesta liittyen oppivelvollisuuden laajentamiseen ja tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen

Vammaisfoorumi pitää myönteisenä opetuksen ja ohjauksen tuntimäärien määrittelyä (12 tuntia), joka tulee asetetuksi valtioneuvoston asetuksessa ammatillisesta koulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (10 a §). Vähimmäistuntimäärän asettaminen opetukselle ja ohjaukselle tukee oppilaitoksia riittävän opetuksen ja ohjauksen määrittelyssä ja antamisessa. Ohjausta on kuitenkin saatava vammaisen oppilaan ja opiskelijan yksilöllisen tarpeen mukaan eli vähimmäistuntimäärästä ei saa muodostua automaattista enimmäistuntimäärää. Vammaisfoorumi haluaa edelleen muistuttaa, että vammaisjärjestöjen osaaminen ja asiantuntemus on oppilaitosten käytettävissä. Oppivelvollisuutta pidennettäessä on varmistuttava ohjauksen riittävästä resurssoinnista.

Vammaisfoorumi haluaa nostaa esille Valtioneuvoston asetuksen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta, erityisesti sen 23 §. Muutoksella varmistetaan koulutuksen järjestäjille rahoitus myös niistä opiskelijoista, joille on myönnetty lisäsuoritusaikaa sairauden, vamman tai muun erityisen syyn vuoksi. Vammaisten nuorten opiskeluun saattaa tulla vaiheita, jolloin opiskeluvamman tai sairauden vuoksi keskeytyy. Näissä tilanteissa on tärkeää varmistua, että koulutus voi jatkua ja yllä mainittu muutos tukee tätä.

Valtioneuvoston asetuksessa ammatillisesta koulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 23 §:ssä käsitellään oppilaitosten tiedottamista. Vammaisfoorumi pitää tärkeänä, että työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus (TELMA) rinnastuu tutkintokoulutukseen. TELMA ei saisi olla suora putki eläkkeelle. Sen aikana tulisi aidosti arvioida kehittyvän nuoren osaamista ja voimavaroja sekä mahdollistaa palkkatyöhön työllistymistä edistävien tutkinnon osien ja/tai työelämäjaksojen suorittamista. TELMA:sta tulisi myös olla mahdollista jatkaa opiskelemaan ammatillista perustutkintoa.

Lausunnon keskeinen sisältö

Vammaisfoorumi pitää myönteisenä opetuksen ja ohjauksen tuntimäärien määrittelyä (12 tuntia) ja haluaa edelleen muistuttaa, että vammaisjärjestöjen asiantuntemus on oppilaitosten käytettävissä.

Vammaisten nuorten opiskeluun saattaa tulla vaihteita, jolloin opiskelu vamman tai sairauden vuoksi keskeytyy. On tärkeää, että koulutuksen järjestäjien rahoitus varmistetaan myös niiden opiskelijoiden osalta, joille on myönnetty lisäsuoritusaikaa sairauden, vamman tai muun erityisen syyn vuoksi.

Vammaisfoorumi pitää myös myönteisenä kirjausta, jossa tutkintoon tähtäävä ja työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus rinnastuvat suhteessa oppilaitosten tiedottamisvastuuseen. TELMA:n aikana on erityisen tärkeää huolehtia siitä, että niin opiskelijat kuin heidän lähipiirinsä ovat tietoisia heille avoinna olevista mahdollisuuksista.

Lisätietoja

Näkövammaisten liitto ry työelämäasiantuntija Ville Ukkola, puh. 050 463 2588
ville.ukkola@nkl.fi
Lihastautiliitto ry suunnittelija Liisa-Maija Verainen, puh. 040 751 1081,
liisa-maija.verainen@lihastautiliitto.fi

Vammaisfoorumi ry

Sari Kokko
puheenjohtaja

Tarja Parviainen
varapuheenjohtaja